

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 1.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Nadškof goriški

potrjen je, kakor je bilo sploh pričakovati, milostljivi gospod

Dr. ALOJZIJ ZORN,

dosedanji škof poreško puljski. Predzadnji četrtek, 9. t. m., sklical je bil vidni glavar katoliške cerkve, rimski papež Leon XIII., kardinale v slovesno sejo ali konzistorij, v kateri so bili razglašeni nadškofi in škofi mnogim cerkvam po vsem svetu. Med njimi imenovana je bila tudi cerkev goriška in nje pastir je bil postavljen dosedanji škof poreški. V pričo najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov oznanil je papež kakor oznanovalec ali glasnik — praeco — imena zapuščenih cerkev in pastirjev, ki jih imajo sprejeti; zato se imenuje to dejanje razglašanje ali praeconizacija. S tem je goriški nadškofji stalno in neovrgljivo podeljen viši duhoven, čuvar in pastir goriške cerkve.

Dosti bilo je žalovanja, preteklo je čas sirotništva; goriška nadškofija naj se upokoji in okinča. Vesela naj bo svojega pastirja in raduje naj se, da je dobila kot načelnika moža, ki je ves vnet za njen blagor. Prihodnje leto bo sto let, odkar je sedel na goriškem škofijskem sedeži zadnji Goričan po rojstvu, nepozabljivi in nedosegljivi nadškof Rudolf Jožef grof Edling, ki je slovel po rojstvu, pobožnosti in neomahljivi značajnosti, ki si je rajši izbral pregnanstvo, nego bi odstopil od svojega prepričanja. Po rojstvu mu novi nadškof ni enak, ker zibel mu ni tekla v grofovski palači, ampak v navadni hiši ljudskega učitelja; v pobožnosti mu je pa brat po duhu, kakor je vsem znano, ki poznajo novega pastirja; v stanovitnosti bo mu enak, ker ima podlago versko prepričanje in pravicoljubnost, ki se ne gane ni vetru ni viharju. Veselega srca se torej more radovati goriška deželna novega višega pastirja; ki jej bo kazal z besedo in dejanjem pot do stalne sreče.

Z zaupnim srcem sme se obračati slovenski narod na Goriškem na novega nadškofa tudi v narodnem oziru, ker prepričan more biti, da novi nadškof mu bo kazal pravične meje, do katerih sme narodnost segati, in da ga bo v njegovih pravičnih težnjah v mejah dostojnosti podpiral po navodu katoliške cerkve, ki je bila vsebi narodom učiteljica in braniteljica njih pravic. Kar je pošteno in pravično, vse dobi pokrovitelja in zagovornika v novem višem pastirju. Pravica in resnica bota mu zvezdi vodnici, po katerih bo uravnaval vse svoje delovanje. Tako sodijo novega nadškofa možje, ki so imeli čast spoznavati ga; tako ga sodi javno mnenje, ki vedno dobro pogodi, dokler hodi naravno pot.

Prepričani smo, da govorimo iz srca cele goriške nadškofije, posebno iz srca goriških Slovencev, katere vežejo z novim nadškofom tudi krvne vezi, ako po tej poti od daleč pozdravljamo svojega višega pastirja, ako se mu spodobno klanjamo, ako ga kot njegove ovčice prosimo, naj nas kmalu razveseli s svojo pričujočnostjo.

Ustavna ravnopravnost na Primorskem.

§. 20 deželne ustave za Primorje, razglašene s cesarskim patentom od 26. februarja 1861. pravi, da „deželne zbornice ali delo je: 1. posvetovati se in predloge delati a) zastran razglašanih splošnih postav in naredb ali naprav glede na kake posebne nasledke ki bi jih taiste imeti utegnile za deželo, in b.) zastran tega, katere splošne postave in naredbe bi bile potrebne za deželo in za nje večjo korist; 2. dajati nasvete v vseh tistih rečeh, zastran katerih bi ga vlada za svet vprašala.“

Na podlagi tega paragrafa naše ustave ima deželni zbor goriški pravico in dolžnost, da poizve in zabilježi, kak upljiv imajo na našo deželo posamezne splošne, posebno osnovne državne postave, in da stavi v tem oziru predloge, ki se mu zdijo potrebni. Izmed mnogih naredb in določeb, ki so se razglasile

zadnja leta, obračamo pozornost visokega zbora posebno na §. 19. osnovnih postav in na njegovo izvršitev. Ako hočemo govoriti o posebnih nasledkih, katere je imel ta §. za našo deželo, moramo reči, da v nekaterih ozirih ni imel nobenega nasledka, in to je slabo, kajti vsaka postava se izdaja iz kakega namena, da kaj doseže.

Omenjeni § 19. zagotavlja ravnopravnost vsem narodom v šoli, v uradu in sploh v javnem življenju. To ravnopravnost bi bil moral imeti dotični § kot naravni nasledek; ali tega nasledka v mnogih ozirih ni imel. Nočemo govoriti o preziranju tega § v raznih okoliščinah javnega življenja; govoriti nam je danes samo o tem, da pri primorskih sodnijah ni še splošno veljaven in da nima še tistih nasledkov, katere postava namerava, pač pa druge nasledke, katerih postava ne namerava, ki so v škodo posameznikom in državi, ki zaradi tega se morajo prej ko mogoče odpraviti.

Sklicevaje se na ta § poslužujejo se Slovenci tudi pri sodnijah slovenskega jezika; to jim pa pouzročuje sitnosti, težave in zadržuje rešitev njih prošenj. Tega postava ne namerava, to ni v prid državi, to se mora odpraviti in imenovani §, dejansveno izpeljati. Da se Slovincem v resnici tako godi, spričuje naslednji dopis.

S Krasa.

Nabrežinci osnovali so si „užitno društvo“ ki je bilo ustanovljeno z imenovanjem društvenega odbora dne 9. novembra 1882. Z vlogo v slovensčini spisano naprosi načelnik tega društva c. k. kupčijsko sodnijo v Trstu za vpis užitnega društva in za njegovo razglasenje.

Ta prošnja bila je povrnena z naslednim odlokom v italijanskem jeziku: št. 2503. Pričujoča prošnja se vrača vložniku po c. k. okrajni sodnji v Komnu kot nepravilna, ker je pisana v jeziku, ki se ne rabi pri tej sodnji.

C. k. kupčijska in pomorska sodnija v Trstu, 27. februarja 1883.

Proti temu odloku pritožil se je društven načelnik tako-le:

Slavna c. k. kupčijska sodnija!

Proti cenjenemu, akoprem za me v popolno nerazumljivem jeziku pisanemu, odloku 27. febr. 1883. št. 2503 pod A, s katerim je meni prošnja „Nabrežinskega užitnega društva“ za njegov vpis v javno knjigo-edino zaradi tega povrnena bila, ker je v slovenskem jeziku pisana, podajam nasledno Pritožbo.

V vsej ponižnosti podane prošnje samo zaradi tega odvrčati, ker so v slovenskem jeziku sestavljene, smatrati je v ustavno urejeni mnogojezični državikakoršna je avstrijska-za nezaslišan, baš-zalosten dogodaj, ki na samovoljo sredovečnih grozovitnih časov spominja! Uže uljudnost — vsem izobraženim narodom priljubljena čednost — zabranuje takovo slovenski narod do živega razžaljujoče postopanje.

Toda tako brezobzirno postopanje ne greši le proti pravilom spodobnosti, ampak tudi, in sicer v prve vrsti, proti pozitivno obstoječim postavam.

Kaj nij morda slavnej c. k. kupčijske sodnji znano, da je Njegovo Veličanstvo — naš najvišji posvetni gospodar v svojej pravičnosti in velikodušnosti enakopravnost vseh svojih narodov v šoli, uradu in v javnem življenju slovesno sankeionovalo, ter svoje zvišeno načelo: mir mej narodi čestokrat povdarjalo.

Da kako ne — to mora biti do pitice znano vsem zvestim in marljivim c. k. uradnikom, ki so leta 1868. na ustavo prisegli.

Dolžni so torej ustavno potrjene postave vsestransko, to je ne samo nasproti Lahom, ampak tudi nasproti Slovincem, ki enaka bremena, kakor prvo imenovani nosijo, vestno izpolnovati.

Ker je za vsem tem priložena vloga „užitnega društva“ neresena povrnena bila, ponavljam na podlagi tu razloženega prošnjo:

Naj slavna c. k. kupčijska sodnija blagovolji isto pravilno rešiti, ali pa s to pritožbo vred veleslavnej c. k. nadsodnji za višje rešenje predložiti.

Tudi ta pritožba nij imela boljsega uspeha, kar dokazuje nahrbtni jej odlok v italijanskem jeziku:

St. 4111. Pričujoče pismo, narejeno v jeziku, ki ni tega sodišča, se vrača kot nepravilno vložniku po c. k. okr. sodnji v Komnu.

C. k. kupčijska in pomorska sodnija v Trstu 3. aprila 1883.

Zanašaje se na drugačno rešitev veleslavno c. k. nadsodnije odposlal je pritožnik odbito mu pritožbo neposredno na sodnijo II. stopnje, in sicer z naslednim poročilom:

Ponižno podpisani načelnik „Nabrežinskega užitnega društva“ prisiljen je priloženo pritožbo proti odloku c. k. kupčijske sodnje v Trstu od 27. febr. 1883. št. 2503, s katero je prošnja za vpis „užitnega društva“ brez zdatnega razloga odbita bila, neposredno veleslavnej c. k. nadsodnji predložiti, ter uljudno prositi:

Naj blagovolji isto za „užitno društvo“ povoljno rešiti. Pa kaj se pripeti! Tržaški poštni urad je pomotno na c. k. nadsodnijo glasečo se vlogo oddal c. k. kupčijske sodnji, od koder je zopet v Komnu pritomala z italijansko nahrbtnico:

St. 5439. Pričujoče pismo, ki je došlo po pošti v naš zapisnik, vrača se, ker je pisano v jeziku, ki ni tega sodišča, kot nepravilno vložniku po c. k. okr. sodnji v Komnu.

C. k. kupčijska in pomorska sodnija v Trstu, 1. maja 1883.

Nevoljen zaradi te naključne odpošlje rekurent brez poročila in brez drugega svojo pritožbo zopet na c. k. nadsodnijo pristavši vendar slovenskemu napisu na zavitku tudi z debelimi čerkami napisan naslov: I. R. Tribunale d' Appello.

Nepričakovano konečno rešenje te toliko zadrževane zadeve prinesel je nasledni odlok v nemškem jeziku:

St. 7177. Gospodu F. N. Nabrežini.

Vsled odloka visoke c. k. deželne nadsodnije od 21. maja 1883. št. 2160 povrača se priložena vloga F. N. po c. k. okr. sodnji v Komnu z opombo, da kot ugovor na odlok od 1. maja 1883. št. 5439 bila je izročena proti predpisu ministerskega ukaza od 28. avgusta 1860. št. 205 d. z. § 1. neposredno in ne da bi razložila pritožbo drugi inštanci, in da c. k. deželna nadsodnija je kot nepravilne ni mogla sprejeti v pretres.

C. k. kupčijska in pomorska sodnija v Trstu, 12. junija 1883.

Neki pošten, sicer slovensčine popolnem zmožen Nemec, izvrsten jurist in odlični avstrijski domorodec, začudil se je strašansko tej uradni zavrnitvi, ter nevoljen izdihol o naših razmerah.

Ako se nam tako godi, kdo je kriv, morda sodniki? Oni se držijo svojih instrukcij. Kriva je vlada, ki sme in more svojim uradnikom zapovedovati. Čas bi bil, da se vlada naših težav spomni ter da nam pomaga iz tužnega stanja. Ako nosimo bremena, zakaj bi ne uživali pravic, kakor drugi avstrijski narodi.

Deželni zbor.

Kakor je bilo uže prej naznanjeno, odprl se je deželni zbor goriški večera 16. avgusta. Ob 10. uri služil je proš in kapitulov vikar večej. g. dr. Valussi slovesno sv. mašo, h kateri so se bili poslanci sešli. Kmalu po 11. uri pridejo vsi poslanci razen Evgena barona Ritterja v deželno dvorano, kjer je bilo zbrano lepo število poslušalcev. Zastopnik vlade c. k. namestništveni svetovalec baron Rechbach predstavi poslancem deželnega glavarja zvišenega grofa Fr. Coronina in njegovega namestnika dr. J. Tonklija ter sprejme od glavarja obljubo namesto prisege. Deželni

glavar pozdravi na to v lepem govoru, katerega začetek in konec je bil italijanski, sredina pa slovenska, navzoče poslance. Na njegov poziv vskliknili so vsi posilanci trikratno živio in evviva presvetlemu cesarju. Glavar naznani sejo kot odprto in sprejme od poslancev obljubo, da bodo cesarju zvesti in da bodo izpolnivali državne postave.

Glavar naznani, da je došlo pismo od novoimеноvanega nadškofa goriskega dr. Al. Zorna, v katerem visoki gospod opravičuje svojo nenavzočnost. Omenja dva dopisa preč. nadškof. ordinarijata, s katerima ta naznanja slovesni službi božji na dan cesarjevega rojstva in po srečnem dogodku, ki se zdaj v Avstriji pričakuje. Pové, da je dovolil baronu Evg. Ritterju odpust do 20. t. m., ter naznani, da je vlada predložila zboru načrt postave za pogozdovanje naše dežele, kateri naj bi se že v prihodnji seji formalno obravnaval. Prosi pooblastenja, da bi v imenu deželnega zbora čestital Nj. Vel. presvetlemu cesarju o priliki njegovega rojstnega dne, 18. avg. Naznani dnevni red druge seje, katero določi za tisti dan o 5. uri popoldne in sklene prvo sejo.

Druga seja deželnega zbora bila je včera popoldne o 5. uri. Prva točka dnevnega reda bilo je odobrovanje poročila o letošnjih volitvah. Vse volitve potrdile so se brez ugovora. Na to se je volil nov deželni odbor. Posilanci kmečkih občin so volili dr. J. Tonklja in kot namestnika dr. M. Tonklja; poslanci mest, trgov in kupčijske zbornice izbrali so g. Ivana Gasserja in kot namestnika M. Benardelli-ja. Kurija velikega posestva si je izbrala viteza Pajerja in kot namestnika dr. Verzeznassi-ja. Iz cele zbornice je bil izbran dr. Abram in kot njegov namestnik dr. Rojic.

Vladni predlog o načrtu postave za pogozdovanje dežele izročil se je odseku 7 udov (legalnemu) v pretresovanje in poročanje. Poročila deželnega odbora o proračunu deželnih zalogov za l. 1884. in o računu za l. 1882. izročila so se finančnemu odseku, obstoječemu s 7 udov.

Na to so se volili razni odseki. V legalni (postavni) odsek so voljeni: dr. Pajer, baron Locatelli, M. Benardelli, dr. Verzeznassi, dr. Abram, dr. M. Tonkli in Fr. Povše. V finančni odsek so prišli: Viljem vitez Ritter, Evgen baron Ritter, dr. J. Tonkli, dr. Verzeznassi, A. Kocijančič, Iv. Gasser in dr. Rojic. V peticijskem odseku so: Dottori, Deltorre, Maurovich, Mohortič, Kovačič, Juvančič, Jonko. Legalni odsek si je izvolil za predsednika viteza Pajerja, finančni Evg. bar. Ritterja in za podpredsednika dr. J. Tonklja, peticijski Dottori-ja. Poročevalce si izberejo odseki pozneje.

H koncu staval je poslanec baron Locatelli navet, naj se zniža plača deželnim odbornikom od 1200 na 600 letnih glid. V prihodnji seji bo svoj predlog utrjeval. Glavar je naznani dnevni red prihodnji seji, ki bo v sredo o 5. uri popoldne, ter je sejo sklenil.

Goriška bolnišnica in blaznica.

V zadnji številki podali smo našim čitateljem nekatere točke, povzete iz statističnega poročila občne bolnišnice usmiljenih bratov v Gorici. Ko govorimo o bolnišnici, razumemo navadno tak zavod, v katerem se zdravijo v prvi vrsti telesne bolezni. Razen bolnikov, ki trpijo na telesu, imamo pa posebno dandanes mnogo nesrečnikov, ki so na duhu bolni in ki potrebujejo zdravljenja, kakor drugi. Take nesrečnike imenujemo sploh blazne in zavode, v katerih se zdravijo, blaznice ali norišnice. Tudi goriški deželi ne manjka teh bolnikov, niti bolnišnice, v kateri se zdravijo. Usmiljeni bratje oskrbujejo oboje: bolnišnico in blaznico. Število navadnih bolnikov smo zadnjič povedali; o blaznih naj danes kaj dodamo.

Konec leta 1881. je bilo ostalo v blaznici usmiljenih bratov 88 blaznih, leta 1882. je bilo sprejetih 107, tako da tisto leto je videlo med norišničnimi zidovi 195 blaznih, možkih in ženskih.

Leta 1882. je bilo izpuščeno ozdravljenih 45, zboljanih 34; premeščenih je bilo 9; 1 je pobegnil; umrlo jih je 17 in konec leta jih je ostalo še 89. — Po stanu je bilo oskrbovanih samskih 85, zakonskih 83, vdovskih 27. Po starosti se je oskrbovalo blaznih od 10. do 20. leta 4, od 20. do 30. leta 54, od 30. do 35. leta 23, od 35. do 40. l. 20; od 40. do 45. l. 32; od 45. do 55. l. 27; od 55. do 60. l. 13; od 60. do 70. l. 16; v starosti čez 70 let 3. — Blaznih ki so bili med letom odpravljeni, se je oskrbovalo manj ko 3 mesece 34, od 3 do 6 mesecev 33, od 6 do 12 mesecev 23, od 1 do 2 let 12, čez 2 leti 4.

Največ blaznih se je sprejelo meseca aprila, najmanj pa meseca marca. Počez je bil vsak blaznik 176 in pol dneva v oskrbovanju. Za 928 navadnih bolnikov izračunilo je bolnišnično vodstvo 24.024 dnov zdravljenja; za 195 blaznih pa 33.387 dnov, tako da sme se imenovati goriška bolnišnica v prvi vrsti blaznica, a še le v drugi bolnišnica v navadnem pomenu. Za domače bolnike se plačuje v III. razredu po 40 kr. na dan, za domače blazne pa 50 kr.; torej stanejo veliko več blazni, nego drugi bolniki. Upati je, da z veliko vsoto 100 tisoč gold., katero je presvetli cesar

obečal za deželno blaznico na Primorskem, bo tudi goriški deželi lepo pomagano.

Za blazne je imela goriška bolnišnica leta 1882. 80 postelj, za druge bolnike 90, vkup 170. Vsakovrstnih služabnikov je imela 25, ki so dobivali mesečno plačo od 7 do 15 glid.; razen tega vso postrežbo, kratk na dan vino in povrh še nekaj za obleko. Oskrbnina za bolnike in blazne je znašala in znaša tudi zdaj v I. razredu 2 gl. na dan, v II. razredu 1 gl. 40 kr., v III. 40 kr. za primorske bolnike, 50 kr. za primorske blazne in 70 kr. za tuje bolnike in blazne.

Blazni se more sprejeti le takrat, ako se naznani to prej visokemu deželnemu odboru in če se prinese ali dopsiše domovinski in ubožni list in pa zdravniško spričevalo. Blazne obiskovati ali z njimi govoriti sme se le s posebnim dovoljenjem vodstva. Prva teh določeb zdi se nam jako neprimerna, oziroma škodljiva. Goriška blaznica, ako besede prav ume, ne more sprejeti med svoje zidove človeka, ako ne prinese seboj spričevala, da je norec. To je hudo. Kateri vesten zdravnik more po enem preiskovanju človeka razglasiti za norca? Če začne kdo v hribih noreti, ne morejo zdravnik klicati, da bi ga pogosto obiskoval in spoznaval njegovo bolezen. Ako začne arzsajati, ne morejo ga doma imeti. Kaj z njim? Prosimi morajo kakega zdravnika, naj se ga usmili, naj mu da spričevalo norstva, da ga sprejmejo v blaznico. To naredbo naj bi slavni deželni odbor premenil in naj bi vpeljal tudi v goriški blaznici opazovalni oddelk, ki bi prišel v okom nujni potrebi in ki bi pripomogel, da bi se sprejemali taki bolniki že v prvem začetku svoje bolezni, ko vesten zdravnik ne more še z gotovostjo izreči, da je kdo nor.

Omenjeno poročilo našteva tudi uzroke, ki so zakrivili blaznost, kolikor je bilo mogoče spoznati je. Podedovane blaznosti je bilo 30 slučajev, pobijajoči afekti (žalost in drugi) so jo pouzročili v 22 slučajih, upijauljive tekočine v 11, milanska roža v 37, beda in potreba v 43 itd. O milanski roži ima poročilo lep poduk, ki ga svojim čitateljem polno obsežno podamo.

Dopisi.

Iz Solkana, 15. avgusta. — „Tu biser drag se lesketá, ta biser blag je mož“, pravi nam pesnik lepó. Biser — mož, kako lepa podoba! Kakor izvalja solnčni žarek dragemu kamnu čudno lepih in mnogoštevilnih barv, tako odsevajo iz blagega možkega bitja razne blagodejne lastnosti. Tak mož, katerega vzorna svojstva je „Soča“ za pogostoma z vso pohvalo omenjala, je solkanski znani rodoljub plemeniti Sočebčan, stotnik A. K. Mej blage može uvrščamo ga mi posebno zaradi tega, ker nedolžno učečo se mladino ljubi, na njo misli, o njej zlate sanje sanja, ker se jej bliža — ne s praznimi rokami. Ljubezen je iznajdljiva, zna uporabljati, kar nam časi dobrega, koristnega obrodé. Poslal je torej imenovani solkanski rodoljub precejšnjo svoto vodstvu solkanske ljudske šole ter naročil, naj ono o sklepu šolskega leta o priliki konecletnega izpita pridnejšim otrokom vroči kot šolsko darilo poštno-hranilne knjižice in karte z vpisanimi vlogami in znamkami. Dva učeuca, ki so odključeta posebno z lepim bogoljubnim vedenjem, odloči naj katehet, ostale pa nadučitelj. Vloge se od 1 glid. do 5 novčičev. Da, tudi po 5 krajcarjev, hoče dobrotnik, naj otroci dobé. Otroci! tu imaš marko, misli si gospod darovatelj, varčnosti naj te učé, z njo začni hraniti, kajti zanj, da iz malega raste veliko. Kaj ne da, lepo šolsko darilo!

Šolska darila dan danes niso več v modi, kakor za časa stare šole. Novodobna odgoja jih zamuje. Spolnjena dolžnost, stvar sama ob sebi, vzvišenost namena, kateremu se otrok bliža, bodi mu zadostno darilo, pravi se. Takšni bi otroci morali biti, trdi današnja pedagogika. A takšni niso, odgovarjamo mi in z nami vsi tisti, ki so davno že sedanji odgoji pot pripravljali. Življenje, človeštva zgodovina nam nekaj drugega kaže. Strah in plačilo ni majhno kolesce v svetovnem stroji. V raji že začelo se je vrtni. Vzemi otroka, kakoršen je, pohvali, obdari njega pridnost, spodbudi ga s primernim, koristnim darilom, ki se z učenjem vjema (Cfr. Ohler 9. izd. str. 142.) in ni strahu, da bi prišel z resnico navskriž, da pravega ne bi pogodil. Starim ljudem, zaslužnim veljakom vseh stanov, svet ploska, krepko vihti jim pod nos kadilnico časti, pohvale in slave; in dasi so ti prejeli že slavnim dejanjem več ali manj primerno plačilo, vendar rosé jim posvetna nebesa priznanja in pohvale v obliki častnih diplom, križcev in svetinj, srebrnih in zlatih, in drugih enakih kinčev, da ni mere ni števila. Kaj je to družega, ko darilo za odrasle, morda tudi že osivele ljudi? Sam otrok naj se učí, naj dela le zaradi vzvišene stvari, zaradi namena; storjena dolžnost bodi mu najlepša hvala!

Zato naj bi naša županstva, če ni zato drugega vira, za taka šolska darila skrbela, ki naj se pridni mladini o priliki konecletnega izpita razdelé. Brez njih je sklep šolskega leta brez prave pomenljivosti,

brez one slovesnosti, ki mu pristoji. Da pridejo gg. učitelji zaradi daril tu pa tam s kako Cebedejavko v neljubo razmerje, je res; a to vendar ni, da bi se v poštev jemalo; mož na to niti ne gleda. „Ne veste, kaj hočete“, reče se jej in mir besedij.

Po vsem tem je blagi gospod dobrotnik, kakor se nam zdi, pravo pogodil, ter pot, po kateri je hoditi, pokazal. Hvala mu!

14. t. m. bila je na dvorazredni solkanski ljudski šoli konecletna preskušnja. To ni tak dogodjaj, o katerem bi se moralo govoriti, zato bodi dovolj, da ga omenjamo. Ročnih del pa ne smemo zabiti; to je bila na dolgi mizi cela razstavnica raznih ročnih izdelkov: otročjih kapic in jopic, skvačkanih špic in raznega ženskega blaga, srajčic in na vse mogoče načine spletenih nogovic in druge ropotije. Čudimo se gospej učiteljici, kako in kedaj je mogla z učenkami toliko napraviti. Preverjeni smo, da g. učiteljica je učila svoje učenke tudi strgano perilo krpati, kar je na deželi najbolj potrebno. Takih izdelkov nismo videli pri omenjeni razstavi; pa v nečast bi jej ne bili.

Iz Brd, 15. avg. 1883. V Števerjani imelo je preteklo nedeljo, 12. t. m., novoustanovljeno „katoliško bralno društvo“ svojo prvo redno sejo. Okoli polpetih popoldne slišalo se je že po vasi lepo petje. Bili so števerjanski fantje, udje omenjenemu društvu, kateri so „in corpore“ korakali proti Formentinovemu poslopju, prepevajoči „Hej Slovani.“ Pred omenjenim poslopjem vihrala je ponosno navlašč za ta dan pripravljena slovenska zastava. Pred njo se ustavijo fantje ter zapojó „Naprej zastava Slave.“

Točno o peti uri otvori g. Jan. Jug, učitelj v Števerjani, sejo s trikratnim živio in slava presvetlemu cesarju in s presrečnim pozdravom vsem navzočim. Prečitavši pravila razloži v lepem, jedernatem govoru namen „kat. bralnega društva,“ poudarja njega koristi ter spodbada ude, naj ostanejo društvu zvesti in naj krepko sodelujejo v vsestranski njega prospch. Vršila se je potem volitev predsednika in odbornikov z naslednjim izidom: v predsednika bil je enoglasno voljen g. Janez Jug, učitelj v Števerjani; v odbornike: čast, g. Anton Gregorčič, vikar v Števerjani, g. Peter Luvin, učitelj v Cerovem, gg. Stefan Makuc, Jožef Vogrič, posestnika, Jožef Vogrič, krčmar, Leopold Marž, Mihael Marž, Janez Bratuž; v namestnika bila sta voljena gg. Janez Marinič in Jožef Škrjanec.

Po dokončani volitvi, ki se je vršila v najlepšem redu, zadoni zopet iz več grl „Naglo bratje,“ a potem se spravijo vrli pevci h kozarčku znanega „brica,“ kar je posebno dobro upljivalo na suha grla; kajti sledila je sedaj pesem za pesmijo, tako da je moral človek istinito čutiti, da je mej zavedenimi Slovenci.

Da je „katoliško bralno društvo v Števerjani“ za tamošnji kraj in občé za vsa Brda velikega pomena, mora vsakdo priznati, kdor pozna Brda; zato je želeti ne le, da se ga domačini krepko drže, ampak tudi, da ga drugi Brici vsestransko podpirajo, posebno s tem, da se vpišejo kot udje. Drugokrat hočem natančneje o tem društvu govoriti, če mi slavno uredništvo cenjene „Soče“ dovoli prostor. (Prav radi. Ur.) Danes omenim le še to, da gre vsa čast in hvala neutrudljivim osnovateljem „kat. bralnega društva,“ kateri so z neumornim delovanjem in potrpežljivostjo pripravili ljudstvo do spoznanja in zavesti, da so taka društva koristna. Izvršili so s tem težko, a sveto nalogo; ljudstvo in vsakdo, ki čuti njega gorje — nevednost, jim bode za to gotovo hvaležen.

A tudi mladi pevci nam dokazujejo, da imajo vesele do petja, da ga marljivo gojé, da so vendar prepričani, koliko milejši se glasé naše slovenske pesmi, nego nekdanje — in žalibog v nekaterih slovenskih krajih tudi sedanje — laške! Dobro, le tako naprej!

Slednjič moram še dostaviti, da je vsekako lepo in hvalevredno od blagorodnega gospoda barona Formentini-ja, da je blagovolil prepustiti v svojem poslopju „kat. bralnemu društvu“ lepo sobano, v kateri se bode čitalo in zborovalo. Presrečna mu hvala!

O—o.

V Cirknem, 14. avgusta. — (Konec.) — Veselice, ktere napravlja kako društvo, so za njegovo rast in razcvitanje zelo važne. Ne le, da pospešujejo družbu življenje ter pridobivajo novih udov, spodbujajo tudi k vzajemnemu in vztrajnemu delovanju. Pa ravno to, kar se veselic tiče, bila je naša čitalnica na slabem. Novi predsednik se je lotil tedaj, živo čuteč potrebo kake zabave, brzo dela. Trud njegov nij bil neuspešen kljubu mnogim oviram. Napravil se je bil maja meseca izlet na Travnik, kamor je bila prišla idrijska gospoda prav mnogobrojno. Popis te veselice, s prav dobrim izvršetkom, mogel se je brati v „Soči“. Kako je tedaj mogoče, g. dopisnik, da trosite laž po svetu ter vzdihujete farizejski v dopisu: „Napravi pa cerkljanska čitalnica kedaj jedno ali drugo zabavo?“ Dalje. Ako bi res dobro poznali našo razmerje, bi gotovo vam ne bilo tajno, da priredi čitalnica dne 26. t. m. veselico s plesom. Razborit mož in poštenjak bi potem takem ne mogel tožiti, da naša čitalnica spi ter da ni nje predsednik delaven, za čitalničen pa-

predek vnet mož. Vidite, g. dopisnik, naš predsednik dela in z deli dokazuje, da mu je mar za narodno stvar; on ne mara za ničevu hvalisanje, kar bi mu Vi radi vzdeli, in tudi Vam bi to priporočal: malo govorjenja in pitja, ali tem več resnega dela. Taki so vsi, koji svoj narod resnično ljubijo.

Složnosti naše pa z g. predsednikom ne bode razrušili, kar bi Vi radi dosegli s svojim dopisom; vsi Vaši zlobni napor, g. dopisnik, bodo brez najmanjšega vspeha. Da se čutite še kedaj poklicanega poročati neresničnost, Vam ne bode več tako odgovarjali, marveč zahtevali bodejo zadostenje po drugem potu, kar Vam prežene za vselej veselje tako dopisavati v kak časnik.

Kar se tiče pa drugih napadov na osobo g. predsednika, mogel se je brati kratek pa dober odgovor v "Slov. Narodu" 8. t. m.

Jaz bi tudi ne odgovarjal v tako dolgem dopisu, ali ker sem imel radi čitalnice mnogo na srci, se nisem mogel vzdrževati. Ud čitalničen.

Iz Istre, dne 6. avgusta. (Iz potne torbice). Kakor se uže iz naslova razvidi, hočem nekaj povedati, kar sem na potovanji doživel; a nikedo naj ne misli, da sem potoval. Bog vedi kode in kje; nijeden naj ne pričakuje, da mu bodem opisoval kaj posebnega ni iz domače, ni iz tuje dožele, kajti moja pot bila je le iz tužne Istre v lepo Gorico in nazaj po ravno isti železnici. No, kaj je novega na pustem Krasu in v Gorici, da bi domači Kraševci in Goričani svetu ne bili uže povedali, bode prašal kedo? Nič kaj posebnega, a vendar marsikaj, kar je koristnega in potrebnega, da draga "Soča" zavednim Slovincem pové, dasi uže vsakedo znati mora in gotovo tudi zna. Znatí kaj, a ne storiti, je slabše, kakor če ne vé, ker se potem tudi storiti ne more. Tako je in nekaj takega hočem povedati, kar sem na svojem kratkem potu videl in slišal.

Gorica, mesto slovenske korenike, a z laškim perjem, je še vedno ona ista, kakor ja bila pred letom, ko sem bival se v njeni okolici. Vendar se je v njej marsikaj spremenilo, posebno v narodnem obziru. Slovinci v Gorici vrlo dobro napredujejo. A kakó bi ne? Saj imate dobre voditelje; ponosni morate biti na nje! Bog vam in nam jih živi mnoga leta ter obilno blagostovi njih trud, da bode rodil zaželjeni sad! Koja čitalnica na Slovenskem je v tekočem letu takó marljivo delovala, kakor ravno goriška? Tudi podporno društvo lepo napreduje. Sad, dasi pičel, se uže kaže. Tam, kjer ni bilo popred ni duha ni sluha o slovenskem časopisu, najdeš jih sedaj, ker krčmar kot ud podpornemu društvu si jih na dražbi kupi, da zamore služiti svojim gostom. To je prav in koristno. Se vé da ni zadosti, da jih krčmar samó ima, da mu nalagajo samo stroške, marveč treba je, da gosti jih tudi pridno prebirajo. Pri tem pa moram slovensko občinstvo opozoriti, da naj zabaja raje v one gostilnice, koje se ozirajo tudi na slovenske časopise; še več v one, kojih gospodarji so Slovinci in vneti, zavedni Slovinci, kakor n. pr. g. Reja na Koreniji. Žal, da mora narodnjak slišati in videti, da naše ljudstvo, posebno iz gorenjega Goriškega, koje prihaja čez Korenjo in se tudi največ na njem ustavlja, raje zahaja h tujcem, kakor k vnetemu domačinu.

Ali vam ni znano geslo: „svoji k svojim“? K g. Reji pa bi tudi udje podpornega društva, kojega ud je tudi on, koji ima skoro med vsemi goriškimi krčmami največ slovenskih časopisov, zamogli pridneje zahajati, mesto da zahajajo tja, kjer slišijo tudi zaničevanje slovenskega jezika in slovenskega naroda in furlansko bibljanj, mesto milega slovenskega jezika. G. Reja pa je tudi zato priporočila yeden, ker ima dobro in ceno postrzebo.

Kedar bode podporno društvo tak korak storilo, da bodo njega udje dejanstveno pokazali v javnem življenju, da jim je za čast iz blagostanje društvenikov, potem bode v Gorici kmalu drugo življenje. Potem Gorica prične imeti tudi več slovenskega, narodnega perja. V to pa Bog pomozil!

Pred, kakor zapustim Gorico, moram pohvaliti one, koji so pričeli postavljati slovenske napise nad prodajalnice; vsak Slovenec naj pokaže uže od zunaj, da se ne sramuje „biti slovenske krvi,“ svojega vilega maternega jezika. Marsikoji se izgovarja z bojazljivostjo, a to je prazno. Ako n. pr. g. Poberaja, koji ima ličen tudi slovenski napis celo na Travniku, lahonski komarji ne pojedó, dasi je majhen, ne bodo tudi družih!

Novost v Gorici je tudi lahonska „kurijera,“ koja izhaja iz Paternollijeve tiskarne in koja je Slovence večkrat brez uzroka napadla.

To se mi je v Gorici najmanj dopadalo, ali prav za prav to me je žalostilo, kakor tudi početje nekoje slovenske — ne zasluži tega imena! — stranke, koja je me tala narodnjakom pri volitvah polena pod noge. Hvala Bogu, da niso nič opravili! Slovinci na Goriškem ste tako volili, da smete biti ponosni in da bode uže izgled drugim.

To naj zadostuje o Gorici; kedar se povrnem, upam da bode marsikaj na holjem, posebno v tem, kar s em zdaj pomanjkljivega omenil.

(Konec pride.)

Z Dunaja, 7. avg. — Slab vtis mi je naredil dopis iz Pevme v zadnje št. „Soča“. Ne vem, kako more „Omelo“ zmerom grajati „peščico“ slovenske inteligencije, misleč, da ona se ne zmeni za kmeta, kteremu bi lahko pomagano bilo dušno in gmotno. „Omelo“ dela se menda od samega omedanja megla pred očmi, da ne vidi „bralnega in podpornega društva“ v Gorici! Ni li tukaj studenec, iz katerega lahko vsak Slovenec pije dušno in gmotno-hrano! Ne vabi li odbor k pogovorom, ki se najbolj tičejo kmeta! Torej nikakor ni mogoče, da bi kmet iz Pevme ne imel pojma o volitvah in ljudskih posojilnicah. Znano je tudi, da vsak, katerega kaj zanima, rad popraša druge o tem in onem, dokler ne pride do zaželenega smotra. Saj od Pevme do Gorice ni menda več dni hoda, in ob nedeljah je vsak prost, kakor tirja božja postava.

Torej na noge! Za „bralno in podporno društvo“ si lahko vsak pritrga par soldov, po kterih ga ne bo bolela glava. Ako pa „Omelo“ ni s tem zadovoljen, naj ne kriči zmerom, naj nam da vzgled, naj začne samo kmetom bistriti glavo. Naj ustanovi v Pevmi kako društvo: narodno čitalnico, podporno društvo, katoliško-politično društvo, ali kaj takega. Čas ima, ker je ravno na počitnicah. Mi pojdemo za njim! Omelo št. 2.

Politični pregled.

Naš cesar bo praznoval svoj rojstni dan 18. t. m. v Išču in pride potem drugi dan na Dunaj. — V Laxenburgu, kjer bivata sedaj tudi belgijska kraljica, mati carovne Štefanije, in portugalski kraljevič naslednik, pričakuje se dan na dan veseli dogodek, kateri se bo naznanil takoj po vseh mestih širne Avstrije s 101 ali pa 21 strelji, kakor bo novorojeno dete možkega ali ženskega spola.

Gališki namestnik, grof Potocki, kateri je že več časa bolehal, moral se je namestništvu vsled bolezní odpovedati. Cesar je njegovo ostavko sprejel ter mu podelil za zasluge cesarju in državi izkazane Leopoldov red. Kot namestnik gališki imenovan je bil istodobno namestništvu podpredsednik pl. Zaleski, kateri je bil ob enem imenovan tudi tajni cesarjev svetovalec.

Na Češkem praznoval je te dni kardinal Schwarzenberg petdesetletnico svojega mašništva. V lastnoročnem pismu, izdanem v Išču dne 24. t. m., čestital je cesar kardinalu, izrekal mu je popolno zaupanje in zahvalo za zasluge za cerkev, občni blagor in udanost do cesarja in cesarske hiše, ter izrazil željo, da bi ga Bog še mnogo let zdravega in čvrstega ohranil. Tudi deželni zbor češki, mestni zastop praški in brezštevilna množina drugih zastopov in posameznikov čestitali so kardinalu ob tej priliki. Mestni zastop praški poklonil mu je mojstersko izdelano skrinjico za svetinje (relikvije).

Češki deželni zbor bil je v soboto 11. t. m. zaključen. Češka večina izpustila je vse one točke iz dnevnega reda, katere bi mogle razburjenost med Čehi in Nemci pospeševati. Čehi, na čelu jim dr. Rieger, so pri vsaki priliki ponujali Nemcem roko do sprave, a zadnji so zmirom odločno odbivali to ponudbo brez pravih razlogov. Ker ni bilo mogoče doseči porazumljenje na parlamentarnih tleh deželnega zbora, pisal je dr. Rieger voditelju nemške manjine dr. Schmeykalu lastnoročno pismo, v katerem vabi Nemce, da bi vsaj privatnim potom sestavili in določili točke sprave v jezikovnem oziru ter v drugih ozirih skupno sodelovali za blagor domovine in Avstrije. Toda tudi to ponudbo so Nemci smelo odbili in Schmeykal je dr. Riegerju na njegovo pismo odgovoril, da Nemci se ne morejo spuščati v dogovore, ter da si bodo na podlagi danih postav skušali brautiti samostalno svoje pravice. Iz razlogov v onem pismu navedenih se lahko posname, da ustavoverci hočejo imeti v češkem deželnem zboru na vsak način večino ter gospodovati nad ogromno večino češkega prebivalstva. Nadjajo se, da to s tem dosežejo, da Čehom in vladi trajno in na vsaki način nasprotujejo.

Dne 16. t. m. so začeli zborovanje deželni zbori goriški, istrski in predarlski, dne 3. septembra začne pa dež. zbor koroški.

Obžalovanja vredni dogodki so se vršili pretekli teden na Dunaji. Točno ob osmi uri zvečer privrelo je v petek kakor na povelje od

vseh strani na stotine delavcev k zaobljubni cerkvi (votivkirche), ki so šli potem skupno pred policijo, kjer so začeli rujovati in upiti, da je bilo groza. Policija opominja delavce in zbrano ljudstvo, naj se mirno razidejo. Ker je bil ta poziv brez uspeha in so nekateri začeli kamenje metati v policijo, prišla je policija za orožje ter je množico s silo razkropila. Mnogo rogoviležev je bilo ranjenih, nekaj pa vjetih in zaprtih. Tudi 4 policijski stražniki so ranjeni.

Nevarnejši in groznejši so pa neredi, ki so se vršili v Budapešti. Neredi ponavljali so se pet večerov zaporedoma. Policija in vojniki v mestu niso mogli jih zadušiti; zato so bili poklicani v mesto konjiki in vojniki iz sosednih vasij in mest. V Budapešti je razglašeno obredno stanje. Ljudstvo polastilo se je več židovskih in drugih prodajalnic in kavarn ter je vse razbilo in na ulice pometalo, kar mu je prišlo pod roke. Uzroki tej razkačenosti je sovraštvo do židov. Pravda, ki je tekla leto in dan na Ogerskem zoper žide v znani zadevi, pouzročila je, da je iz iskre nastal plamen, katerega bo težko zatreti. Pri tej pravdi nekriv spoznani žid Scharf pripeljal se je z družino v Budapešto, kjer se je vedel predrzno; to je zadostovalo, da je srdito ljudstvo prišlo do dejanj.

Grof Chambord je zopet tako zbolel, da so zdijo njegovi dnevi šteti na svetu.

Revolucija v Španiji ni še končana. Sedaj se sliši o tem, potem o drugem regimentu, kateri se je zoper sedanjo vlado spuntal. Telegraf poroča skoro vsaki dan, da je na Španskem mir; a ravno to je sumljivo.

Kolera še vedno hudo razsaja. V Egiptu je bilo med petkom in soboto 837, med soboto in nedeljo 771 mrličev vsled kolere. V Aleksandriji bilo je pred dnevi 22, drugi dan pa že 44 mrličev vsled kolere. Te vesti niso za nas nič kaj prijetne, kajti zveza med Trstom in Aleksandrijo je tesna.

Domače stvari.

V stolni cerkvi bo jutre ob 10. uri slovesna sv. maša za Njegovo Velikanstvo presvitelega cesarja, ki bo praznoval jutre svoj rojstni dan. Vsi uradi so vabljeni k tej slovesnosti, katere se udeleži tudi obilno število meščanov. Bog nam živi in ohrani presvitelega cesarja mnogo let.

Goriški veterani se udeležo jutre ob 8. uri vojaške maše na Rojicah.

Goriška ljudska posojilnica napreduje prav lepo; mož, ki iščejo pri nji pomoči, je vedno več, tako da v blagajnici je navadno le malo denara. Rodoljube vabimo, naj pristapajo v obilnem številu in z mnogimi deleži, da bo mogoče več njim posojevati.

Bogoslovci goriške nadškofije, ki so letos dovršili bogoslovje, bodo posvečeni v mašnike prve dni septembra. Škof tržaški, milostljivi gospod dr. Iv. Glavina, pride navlaš v Gorico, da jim podeli sv. redove.

Pri volitvi 14. t. m. v volilnem okraji Červinjan, Gradež, Tržič bil je izvoljen Evgen baron Ritter Zahony enoglasno.

Za Kocijančičev spomenik darovali so dalje Anton Lazar, kurat v Ravneh, 1 gl. — Franc Pavletič, kaplan v Cirknem, 1 gl. — Jožef Primšar, kaplan v Cirknem, 2 gl. — Jožef Jeram, dekan v Cirknem, 5 gl. — Anton Selak, vikar v Novakih, 3 gl. — Joahim Jereb, kurat v Jagrščah, 1 gl. — Štefan Starman, vikar v Orehku, 1 gl. — France Sitar, župnik na Bukovem, 1 gl. — France Cerv, vikar v Oblokah, 1 gl. — Andrej Skert, vikar na Kalu, 2 gl. — Andrej Marušič, profesor veronauka na c. k. gimnaziji v Gorici, 3 gl. — Alojzij Fabiani, župnik v Biljani, 4 gl. — M. Koršič, župnik v Kojškem, 5 gl. — A. Jug, vikar v Kožbani, 2 gl. — A. Jekše, dekan v Koboridu, 3 gl. — J. Murovec, kaplan v Koboridu, 1 gl. — znaša 36 gl. Prenesek 100 gl. 50 kr. Vkup 136 gl. 50 kr.

Govora njegove vzvišenosti grofa Coroninija, ki ga je imel v prvi seji deželnega zbora, nisno mogli danes prineseti, ker je bil list že napolnjen. Prinesemo ga prihodnjic.

Za onesrečence na otoku Iskiji dali so: goriški municipij 200 lir, Terezija kneginja Hohenlöde 100, goriško telovadno društvo 550, častniki goriške posadke 433, filharmon. in dramatično društvo 1000 lir. Zaduži trije napravili so bili v ta namen godbeni koncerti.

Dr. Jožef Defacis, predsednik tržaške deželne sodnije, imenovan je predsednik deželne nadsodnije za Dalmacijo v Zadru.

Celo „Triester-Zeitung“ pravi, da je bila nesrečna misel, ko so poslali viteza Baldinija, ki ne zna slovenskega jezika, med slovenske kmete kot kmetijskega učitelja, ter zahteva, naj se tej nerednosti pride v okom. Ali bi ne mogli poučevati učitelji naše kmetijske šole tudi po deželi, kakor se je že godilo?

Iz Brd. Letos bo Šmartno-Kojsčensko županstvo v porazumljenji z Biljansko županijo in s podružnim predsedništvom veteranskega društva v Brdih obhajalo rojstvo Nj. Vel. presv. Cesarja v nedeljo 19. t. m. v Vederjanu s slovesno sveto mašo ob 10. uri, katero bodo peli č. g. vikarij z asistenco drugih č. g. duhovnikov. Po končani cerkveni slovesnosti bo svirala veteranska godba pri defilirani veterani; potem skupni obed. Veterani dobijo nekaj jedi in pijske iz prostovoljnih darov, ki so se nabrali. Po 5. uri zvečer veteranska veselica do 10. ure.

V Bolci bodo praznovali prihodnjo nedejo, 19. t. m., rojstni dan Nj. Vel. presvitlega cesarja z veliko slovesnostjo. Bivši vojaški duhoven, sedanji bolški dekan, monsignor Ivan Kumar, častni veteran, imel bo v bolških Klužah vojaško mašo na prostem, katere se udeležijo vojaška posadka v popravljeni trdnjavi, bolški veterani in strelci v društveni obleki z zastavo, občinsko svetovalstvo in vse bolško bližnje in dalno ljudstvo. Vojaško poveljništvo je dovolilo, da se med službo božjo 24 krat iz topov ustrelji. Veterani bodo imeli svojo posebno veselico že v soboto večer.

Vabilo k veselici, katero priredi narodna čitalnica v Cerknem v nedeljo 26. avgusta 1883. v prostorih gosp. Franca Peternela. Spored: 1. Nagovor predsednikov. — 2. Slava Slovencev, vgl. Hajdrih, možki zbor. — 3. Pri zibelki, S. Gregorčič, deklamovanje. — 4. Duetto e terzetto dall' opera „Ernani“, G. Verdi, godba. — 5. Čuj ojstra borja, vgl. dr. Ipa-vic, mešani zbor. — 6. An der schönen, blauen Donau, Walzer, Strauss, godba. — 9. Slovo od domovine, vgl. Avg. Leban, mešani zbor. — 10. „Soča“ quadrille, Blaschke, godba. — 11. Domovini, vgl. dr. Ipa-vic, možki zbor. — 12. Roženkravt, nagelj in rožmarin, Kocijančič, godba. — 13. Srečkanje. — 14. Ples. — Vstop je dovoljen le udom in povabljenim. Začetek ob 5. uri popoldne. Odbor.

V Velikih Žabljah ustanovilo se je „bralno društvo.“ Hvala gospodom rojakom, ki so k temu pripromogli. Dotični dopis smo morali za danes odložiti.

Na Koritnici so cenili škodo, katero je 24. julija, z nad 20.000 gl. Ubogi pogorelci!

Ples je iznajdljiv. Ker je pač lahko umeti, da javni razposajeni plesi niso priporočila vredni, izmislili so si ločniški fantje izgovor, s katerim bi radi olepšali svoje rajanje. Napravili so ples v pomoč onim, ki so po veliki nesreči na otoku Iskiji izgubili premoženje ali sploh bili poškodovani. Namen je res lep; a pri vsem tem se nam zdi, da javno razgrajanje ni opravičeno. Kdor hoče onesrečencem v resnici pomagati, dobi sto drugih potij, po katerih more odati svoj dar. Sploh se ne da zagovarjati novošegna navada, da se na pegoriščih in grobiščih napravljajo hrumeče veselice jako nizke vrste.

V Mirnu imeli so preteklo nedeljo ples. Neki mladenič iz Bilj, ki se je vračal v družbi dveh deklet in enega tovarša s plesa, zasadil si je, kakor pravijo iz ljubosumnosti, nož v prsi in je v kratkem umrl, prijemši sv. olje. To pa ne bo branilo, da bodo prihodnjo nedeljo kje drugod v okolici goriški plesali. Le naprej; dokler je človek živ, pleše, potem ne več. In naše zdravstvene in policijske oblasti? Imajo opravka drugod.

V Postojni na Notranjskem bo 2. septembra narodna veselica, o kateri smo že pisali, kakor kaže poziv v današnji številki. Srečke se še vedno dobivajo pri opravištvu in v goriški čitalnici.

Poziv. Opiraje se na dopis iz Notranjskega v št. 181. „Sl. Naroda“ od 9. t. m. prosim vljudno p. n. gospode pevce, kateri žele pri narodni slavnosti skupne Notranjske dne 2. septembra t. l. sodelovati, da se najdalje do 18. t. m. oglase za dotične note. Peli bodemo uže v lanskem sporedu določene pesmi:

- 1) Naprej (Dav. Jenko); 2) Jadransko morje (A. Hajdrih) in 3) Ustaj rode (G. Eisenhut).

Ob enem prosim p. n. gospode darovalce dobitkov za dobrodelno loterijo, kateri dobitkov še niso poslali, da izvolijo naravnost ali pa po p. n. gospodih poverjenikih širšega odbora do 25. t. m. poslali.

Glede na dobrodelni namen loterije in slavnosti prosimo obilnega sodelovanja p. n. gospodov pevcev in uspešne podpore slavnega občinstva.

V imenu ožjega odbora
JOSIP LAVRENCIČ, blagajnik.
 V Postojni v dan 10. avgusta 1883.

Današnjemu listu je priložen sestavek „o preustrojenji tukajšnjega zavoda glohonemov.“

Listnica uredništva. Tudi danes smo morali odložiti nekaj dopisov; gg. dopisnike prosimo potrpljenja.

Zahvala!

„Za svojo „domovino“ živim, za njen blagor ter njeno srečo gorim.“ — Te lepe besede dejansko izvršuje preblagorodni g. stotnik Andrej Komel pl. Sučebrauski.

Preblazemu gospodu je tukajšnja mladina, rastoči narod, tako na srci, da pri vsaki priložnosti se nje spominja, želeč, da bi postali z nje dobri občinarji, pravi državljani.

Tukajšnja ljudsko šolo je vpisal kot dosmrtni ud v družbo sv. Mohora; — učeči se mladeži pošilja vsak čas lepih in podučnih knjižic; a zdaj pa doposlal je 13 gl., naj se naložijo v poštno hranilnico 19 dečkom in 19 deklicam ter trem njegovim sorodnikom, napeljuje jih s tem uže v nežni mladosti k varčnosti. Plemenit je imenovan gospod, a nič manje plemenit je njega namen. „V mladosti uči in vadi se za starost“, mu je živo pred očmi.

Zatorej štejem si v čast, da preblagorodnemu gospodu stotniku izrekam najtoplejšo zahvalo v imenu učeče se mladine, njenih starišev in cele občine. — Bog mu plačaj!

Solkan, dne 14. avgusta 1883.
TOMAŽ JUG,
 voditelj ljudske šole.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti, sosebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hrastam, nalezljivim hrastam, proti rudečemu nosu, ozebljimi, potenju nog, prhljaju na glavi in bradi. — Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdečki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino parfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred. Glavni razposiljavec: lekarnar G. Hell v Opavu. Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarji F. Cristofolletti (Zanetti) in A. Frauconi.

Ognja in tatvine varne DENARNICE

ima WIESE & COMP., Kassenfabrik
 Dunaj, Budapešta, Praga.

Zaloga: Dunaj, II. Untere Donaustrasse, št. 25. Tovarna: Dunaj, II. Pappenheim-gasse, št. 58.

Pasi kilovim

najnovije sestave, prav pripravi in trdni VLAČNI, BREZ SNETI, kakor tudi vsake vrste obveze, s pavji za človeka, angl. in franc. nogovice proti krču, najno ejši pasovi za nosilce, vse ranocelske priprave iz gumeo in vse potrebščine za bolnike.

O. NEUPERT, prej J. A. ZIEGER,
 Dunaj, ustanovljeno l. 1873. kakor prej l. Graben 29, znotra v Trattnerhofu. Zaloga vseh pariških posebnosti. Razposilja hitro in molče proti povzetju.

Ljudi in blago spravlja

A M E R I K O

najbolje in najceneje

ARNOLD REIF, na Dunaji,

I. Kolowratring, Pestalozzigasse 1.

Naznanilo in priporočilo.

Visoko častitej duhovščini in slavnemu občinstvu sploh naznanjam, da sem po smrti svoje stare matere, gospě Frančiške Šupevec-eve, prevzel njeno dobro znano

svečarijo,

katero bodem vodil pod sedanjo firmo:

Fr. Šupevc.

Zahvaljeval se za vsakej izkazano zaupanje, priporočam se uljudno visoko častitej duhovščini in slavnemu občinstvu, da tudi mene blagovolje počastiti z mnogimi naročili, ker so ranjka stara mati toliko izgotovljenega blaga zapustila, da mi je mogoče takoj vsakej želji ustreči. Zagotavljam pa tudi, da v prihodnje poleg dosedanje firme ostanejo tudi dosedanjji izkušeni in vestni delavci, dosedanje nizke cene, dosedanja točna in natančna potrežba in dosedanje — popolnem čisto in nepokvarjeno blago.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Josip Bernard mlajši,
 vnuk ranjke Fr. Šupevc.

Samo 10 g. 75 k.

popolna obleka iz mešanine (Stoff).

Samo 8 gl. 50 k.

moderna povrhuva suknja.

Samo 3 gld.

hlače iz mešanine.

Samo 5 gl. 50 k.

popolna obleka iz platna

v zalogi obleke za gospode

Ignacija Steiner-ja v Gorici,

nasproti nadškofijski palači.

Obleka za otroke vsake starosti, zaloga mešanin, vsakovrstnih domačih in tujih izdelkov, lastna šivarnica, dela se po meri hitro, fino in trdno.

Nepremočljivi plašči, ponočne suknje, lovške suknje, perilo za gospode, zavratniki, plašči za gospe posebno priporočeni.

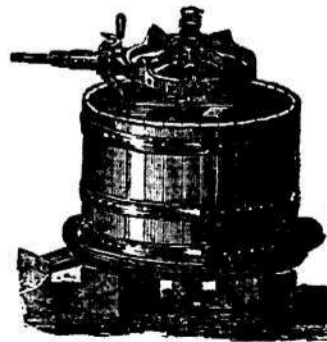
OZNANILLO.

V novi zalogi čevljarskih izdelkov v gosposki ulici, via Signori, št. 10 v Pavletičevi hiši dobivajo se čevlji na izbiro za gospode, gospe in otroke po nizki ceni. — Sprejme se tudi vsakršno čevljarsko delo in zagotovi se natančna izvršitev. — Blago, ki ne ugaja, vzame se nazaj.

Lastnik
Emil Gentile.

Vinske tlačivnice (preše)

najnovije sestave, potrebujejo malo prostora, tiskajo dvakrat hitreje kot prejšnje tiskavnice, se lahko gonijo, močne in trdne, v vseh velikostih za posameznike in za največe posestnike kot posebne vrednosti. Poroštvo, spričevala o 1000 že narejenih tiskavnicah. Načrti in ceniki po želji brezplačno in poštno

prosti. Grozdni mlini najnovije iznajdbe. Zgodnja naročila so nam všeč.

PH. MAYFARTH & Co. na Dunaji, II. Praterstrasse 66.
 Tovarna v Frankfurtu a. M.